

vije. Sudjelovao na OI 1960 (zlatna medalja). Dobitnik priznanja Srebrne plakete i Zlatne lopte NSJ.

Adam, Karl (1912–76), veslački trener, 1964–74 rukovodilac Veslačke akademije u Ratzeburgu (SR Njemačka); trenirao osmerac SRNJ (Deutschland-achter), koji je bio više-struki pobjednik na OI, PS i PE.

Adamović, Milan (1913), viši industrijski tehničar; nogometni trener i sp. funkcionar; igrao za NK Slavija, a od 1945 za NK Proleter (Osijek). Član IO i Omladinske komisije Nogometnog podsaveza u Osijeku; jedan od osnivača njegove trenerske organizacije. Dobitnik Zlatne plakete NSJ.

Adamović, Nikola (1903–83), drvodjeljski radnik; bavio se nogometom i boksom; bio je osnivač i organizator radničkih sp. klubova; 1924 sudjelovao kao boksač (izvan službene konkurencije) u borbama koje su održane u vrijeme OI u Parizu. Kao sp. radnik bio je odbornik Zagrebačkog nogometnog podsaveza i Teškootletskog i šakačkog saveza Jugoslavije, a 1934 tajnik Jugoslavenskog boksačkog saveza u Zagrebu. Poslije Oslobođenja aktivan je u boksačkom sportu Beograda; između ostalog, bio je i poslovni sekretar Saveza rvačkih sportova Jugoslavije (1963–72).

Adelaide, auto-moto trkalište kraj istoimenog austr. grada; duž. staze 2,41 km.

Ader, Clément (1841–1925), franc. inž. strojarstva, pionir avijacije. Avionom Éole izvršio je 9. X 1890 let od 50 m; 14. X 1897 avionom N° 3 s parnim strojem let od 300 m. Njegovi avioni nisu bili upravljivi.

Adidas, jedna od najvećih tvornica sp. opreme (odjeće, obuće i rekvizita) na svijetu, osn. od Adolfa Dasslera u Herzogenaurachu (SR Njemačka). Neke radne organizacije u Jugoslaviji (Slovenijašport, Ljubljana; Pletenina, Vrhnika; Zelengora, Umka; Pik, Maribor; Jugoplastika, Split), u kooperaciji s A., proizvode rekvizite od kože, tekstila i plastike.

Admiral's Cup, jedrenje: serija regata jachtama razvrstana 30–44 stopa (9, 14–13,41 m) i najveće duž. 16,76 m; održava se od 1957 svake neparne god. Seriju sačinjavaju Channel Race (dva prijelaza Kanala), dvije regate u toku pred Cowesom (juž. Engleska) te regata Fastnet Race od Cowesa oko Fastneta do Plymoutha u duž. od 605 NM. Svaka zemlja može sudjelovati na regati sa tri jahte. A.C. je najveće natjecanje jahti u svijetu.

adolf, trampolining: jednostruki salto naprijed sa tri i pol vijka; naziv prema prvom izvođaču te vježbe Adolphu.

Adrijana, maskota VIII MI, Split 1979, rad dipl. industrijskog dizajnera O. Kogoja (Miren pri Novoj Gorici), napravljena prema silueti morske medvjedice iz obitelji tuljana, koja živi u Sredozemnom moru (sredozemna medvjedica); u nas je ima u pustim i ne-nastanjenim uvalama Mljet, Korčule i Visa, oko Biševa i Sveca, poznata pod imenom dalmatinska medvjedica.

adukcija (lat. adductio), primicanje ekstremiteta (u odnosu na medijalnu ravninu) u jednom ili više zglobova; pokret koji nastaje radom mišića aduktora.

adut, kuglanje: najbliži čunj kuglaču u poziciji na čunjskom postolju, čijim se pogotkom ruši veći br. čunjeva.

advantage (engl.) → *prednost*

Adić, Sreten (1856–1933), upravitelj Učiteljske škole u Jagodini (danas Svetozarevo); u razdoblju 1906–11 održao predavanja iz oblasti zrakoplovstva i demonstrirao let vezanih modela (raspona 5–10 cm).

AEG (franc. Association Européenne de Golf), Evropski savez za golf, osn. 1937 u Luxembourg sa sjedištem u Anversu (Antwerpen).

Aermacchi, tal. tvornica motocikla u Vareseu; na motociklima A. su 1969 osvojene GP utrke u Jugoslaviji, Španjolskoj i V. Britaniji.

Aero, naziv modelarskih dizel-motora koji su prema njihovu konstruktoru R. Miloradiću sa sur. prvi put u Jugoslaviji serijski proizvedeni 1951 u Institutu za vazduhoplovno modelarstvo u Beogradu. Aero-150 imao je radni volumen 1,5 cm³, a Aero-250 2,5 cm³.

Aero, zrakoplovni ilustrirani mjesečni časopis; izlazio u Beogradu od 1938 do marta 1941; objavljivao je članke i iz područja sp. zrakoplovstva. A. je dobio drugu nagradu na izložbi zrakoplovne štampe, Rim, 1939.

Aero 2, jugosl. avion drvene građe; konstruktor: B. Cijan i sur. Prototip je izrađen u nekoliko verzija, između ostalih, i kao hidroavion, a serijski je proizveden u velikom broju.

Aero 3, jugosl. sp. šk. i trenažni avion drvene građe s klipnim motorom Lycoming, korišten u Zrakoplovnom savezu Jugoslavije; konstruktor: D. Petković i sur. Proizveden u većoj seriji u tvornici Utva (Pančevo).

Aéro-Club de France (franc.), sp. zrakoplovna organizacija, prva u Evropi (1898); jedna od osnivača FAI.

Aero modelar, mjesečni časopis za zrakoplovno modelarstvo; izdavač Zrakoplovni

savez Hrvatske, Zagreb, od februara 1953 do juna 1956.

Aero Svet, list Zrakoplovnog saveza Jugoslavije; izlazio u Beogradu, 1950–60.

Aerobat, akrobatski šk. avion C-150 proizvodnje Cessna/Reims. Veći br. tih aviona uvezen je za potrebe organizacija Zrakoplovnog saveza Jugoslavije.

aerobna sposobnost, maksimalna mogućnost rada organizma uz prisustvo kisika (O₂); sposobnost podnašanja napora, kad potrošnja kisika u nekoj tje. aktivnosti ne zahtijeva njegov pojačani primitak, odn. ne stvara kisikov dug; u sportu svaka aktivnost koja bi se, bez prekidanja, mogla izvoditi dulje vrijeme; pokazatelj opće fiz. radne sposobnosti u tijesnoj korelaciji s rezultatima, naročito onih sp. grana i disciplina u kojima se ciklički pokreti izvode u dužem vremenu, a malog su ili srednjeg intenziteta u jedinici vremena (trčanje na srednje ili duge pruge, skijaško trčanje, brzinsko klizanje na duge pruge, veslanje, biciklizam). A.s. se izražava maksimalnom količinom O₂, koja se može utrošiti u jedinici vremena (kod ljudi prosječnih fiz. sposobnosti oko 3 l O₂/min, kod pojedinih vrhunskih sportaša i preko 6 l O₂/min, ili oko 40 ml O₂/min/kg, odn. i preko 80 ml O₂/min/kg); u žena je prosječna potrošnja O₂ za 20% manja, a smanjuje se i starenjem. A.s. je i najveća količina energije koja se u jedinici vremena može dobiti iz razgradnje materija uz sudjelovanje O₂. Kao gorivo, u prvom redu, služe ugljikohidrati i masne kiseline. A.s. se povećava metodom tzv. ravnomjernog rada (dugotrajnog rada malog intenziteta) i metodom intervalnog rada, u obliku većeg br. kratkotrajnih ponavljanja prekidanih kratkim predasima.

aerobni kapacitet, ukupna količina energije kojom raspolaže organizam za čije je korištenje potreban kisik (O₂). Izražava se, obično, br. kalorija koje bi se mogle osloboditi kada se upotrijebe svi postojeći izvori energije, uz neophodno sudjelovanje O₂. A.k. određuje krajnju granicu trajanja nekog naprezanja umjerenog intenziteta.

Aerocentar, Zrakoplovni centar; djeluje na aerodromu kod Varaždina i suraduje s Aeroklubom. Organizator je priredbe Internacionalnog sportsko-turističkog aeropiknika.

aerodin, zrakoplov teži od zraka koji leti pomoću aerodinamičkih sila.

aerodinamička sila, pojava koja nastaje na tijelima pri strujanju zraka; sastoji se od dvije komponente: vertikalne u obliku dinamičkog potiska (uzgona) i horizontalne u obliku čeonog otpora; jedrenje: sila koja se stvara strujanjem vjetra u jedro; djeluje okomito na jedro. Strunice su na privjetrinskoj strani jedra zgusnute i stvaraju natpritisak, a na zavjetrinskoj su strani razrijeđene i

ADMIRAL'S CUP

ADRIJANA, amblem

ADELAIDE, auto-moto trkalište

